

DEGEN VAN INGENIEUR RIJKSWATERSTAAT

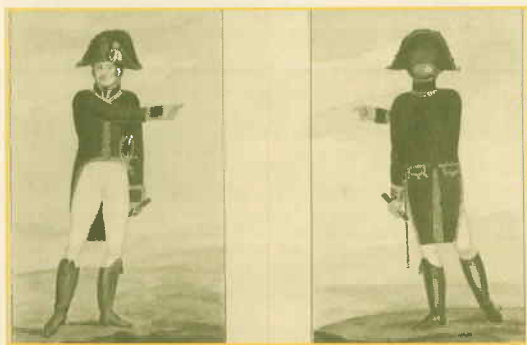
Afb. 3 Stootplaat der degen

Afb. 2 Degen Ingenieur Rijkswaterstaat
(collectie G.R. Hof)

Afb. 4 Knoop van het tenue van Ingenieur
Rijkswaterstaat

Afb. 1 Uniform Ingenieur
Rijkswaterstaat 1824.
Bron: Algemeen Rijksarchief
Den Haag, (deze afbeelding
werd vriendelijkerwijze ter
beschikking gesteld door de
Stichting Historie der
Techniek te Eindhoven)

door G.R. Hof

Het bouwen en aanleggen van allerlei waterbouwkundige werken was altijd een militaire aangelegenheid. Niet voor niets dus dat het woord "ingenieur", afkomstig van het Oud-Frans "engeigneur", de betekenis had van "bouwer van oorlogswerktuigen". En zelfs nadat op 24 mei 1798, ten tijde van de Bataafse Republiek, een civiele dienst werd opgericht, welke dienst gezien wordt als het begin van Rijkswaterstaat, werden de ingenieurs van deze civiele dienst aan militaire scholen opgeleid. Deze militaire scholen waren in Amersfoort (Algemeene theoretische en praktische school voor Artillerie, Genie, Mineurs, Pontonniers en Waterstaat, opgericht 1 mei 1806), Den Haag (Koninklijke Militaire School, opgericht 18 oktober 1809), Delft (Artillerie- en Genieschool, opgericht 24 februari 1814) en Breda (Koninklijke Militaire Academie, vanaf 1828). De cadetten van Waterstaat kregen dezelfde behandeling als militaire cadetten en waren verplicht een uniform te dragen. Pas bij de oprichting van de Koninklijke Academie voor Burgerlijke Ingenieurs te Delft in 1842 kregen de civiele ingenieurs van waterstaat een eigen opleiding. De term "ingenieur" voor de functionaris van Waterstaat werd in Nederland pas tijdens de inlijving bij Frankrijk (1810-1813) gebruikt; daarvoor was het "Waterbouwkundig Inspecteur".

In 1808 werd voor de ingenieurs van Waterstaat een dienstoniform voorgeschreven, welke uniformplicht in 1813 werd afgeschaft. In 1824 werd bij Koninklijk Besluit weer een dienstoniform vastgesteld (zie afb. 1). De te beschrijven degen werd bij dit tenue gedragen.

De degen

(zie afb. 2, 3) Gevest van verguld messing met paardroer greepplaten. Op de stootplaat afbeeldingen van technische attributen. Op de greepkop het getroond monogram van Koning Willem in roodkoper. Kling: driekantig, het sterk gebloeid met vergulde etsingen. Schede: zwart leer, met verguld messing oor- en haakband.

Geraadpleegde literatuur

- A. Bosch & Wvd. Hart, Twee eeuwen Rijkswaterstaat 1790-1990, Zaltbommel 1990
- F.J.G. ten Raai, De uniformen van de Nederlandse Zee- en Landmacht (...), Den Haag 1900